

אגף תכנים, תוכניות, הכשרה
והשתלמויות

משרד החינוך

ממנהיגות למעשה של מנהיגות

יחידת לימוד לכיתה ט'

**“שינוי לא יבוא אם נחכה לאדם אחר או זמן אחר. אנחנו האדם שחיכינו לו. אנחנו השינוי שאנו מחפשים”
(ברק אובמה)**

אגף תכנים, תוכניות, הכשרה
והשתלמויות

משרד החינוך

מבוא למורה

ממנהיגות למעשה של מנהיגות

שיעור זה הוא אחד מתוך שלושה שיעורים בנושא המנהיגות. החל מהתבוננות במגוון רחב של מנהיגים, דרך בירור אישי של אלמנטים על מנהיגות בקרב התלמידים והייחודיות של מנהיגות הנוער, תוך שימת דגש על עשייה מנהיגותית כמזמנת משמעות בחיי התלמידים ומעודדת אותם לעשייה חברתית מובילת שינוי.

כל שיעור מותאם ל-45 בכיתה:

שיעור 1 – מהי מנהיגות? כיתה ז'

שיעור 2 – מנהיגות נוער- כיתה ח'

שיעור 3 – ממנהיגות למעשה של מנהיגות- כיתה ט'

מהו מעשה של מנהיגות?
האם מושג המנהיגות שונה ממושג מעשה של מנהיגות?
האם מעשה של מנהיגות הופך אדם למנהיג?
• מעשה של מנהיגות - מידע למורה

נקרין את הסרטון: עדי לוסטיג וחוף פלמחים

תקציר: סיפורה של עדי לוסטיג שבשנת 2008 הקימה אוהל בחוף פלמחים ושמרה עליו מפני יזמים שרצו לבנות כפר נופש. המאבק התמים שהובילה, הגיע עד למקבלי ההחלטות. בזמן קצר היא הצליחה להעלות את חוף פלמחים לסדר היום הציבורי ומנעה את הבנייה בחוף.

פתיחה

גוף –
מהלך

סיום

שאלות לדיון :

• האם הייתם מגדירים את המאבק של עדי לוסטיג כמעשה של מנהיגות? הסבירו מדוע?

בחלק זה ננסה לבחון כיצד אנו יכולים לעשות מעשה מנהיגות, להשפיע ולקדם צורך אותו אנו מזהים במרחבים שונים בחיינו.

מהלך הפעילות:

המורה יפעיל את **גלגל המזל** ויעצור אותו.

על פי התוצאה שיצאה לתלמיד בגלגל המזל - עליו לציין שני **מאפיינים טובים** למרחב שהגריל ושני **מאפיינים הזקוקים לשיפור**.

כל תלמיד יציע מעשה אחד, קטן או גדול, אשר ניתן לעשותו בכדי לשפר את אחת מהבעיות שציין.

במליאה: התלמידים יציגו את הרעיונות שלהם, כל אחד על פי המרחב שהגריל בגלגל המזל. כל ההצעות ירוכזו יחד).

פתיחה

גוף –
מהלך

סיום

שאלות לדיון במליאה:

- האם לדעתכם מעשה אחד של מנהיגות יהפוך אתכם למנהיגים? מדוע?

לחצו כאן להפעלת גלגל המזל

אגף תכנים, תוכניות, הכשרה
והשתלמויות

משרד החינוך

בשיעור זה עסקנו בהבחנה שבין מנהיגות לבין מעשה של מנהיגות. נחשפנו לאנשים אנונימיים שבזכות מעשה אחד של מנהיגות, גרמו למקבלי החלטות לשנות החלטות הרות גורל. הבנו כי בעזרת מעשה אחד (לעיתים, הפשוט ביותר) גם אנחנו יכולים לשנות ולענות על צורך מסוים בסביבתנו או אפילו בעולם כולו.

סיפורה של ויקי כנפו, יכול לשקף את הדיון שקיימנו בשיעור: ויקי כנפו יצאה מביתה שבמצפה רמון ביולי 2003 לצעדת מחאה רגלית של כ- 200 ק"מ-עד למשרד האוצר שבקריית הממשלה בירושלים.

באותו בוקר, ויקי לא חשבה שתהפוך למנהיגה, היא רק רצתה למחות בדרך היחידה שהתאפשרה לה מבחינה כלכלית ונקטה במעשה אחד של מנהיגות. בעקבות המעשה הזה, סחפה רבים אחריה.

את המשך הסיפור, נראה בסרטון הבא: **ויקי קנפו שוב צועדת**

"אני לא מצפה מהעניים שייצאו לצעוד, אבל אני כן מצפה שנהיה חברה ערכית, שנחשוב על האחר, נהיה ערבים זה לזה ושהחזק יחשוב על החלש..." (ויקי כנפו)

פתיחה

גוף –
מהלך

סיום

לסיכום השיעור שאלות מחשבה:

- מה לדעתכם הפך את ויקי כנפו למנהיגה?
- לו הייתם אחד מהמנהיגים שעשה מעשה ששינה סדרי עולם, מה המעשה הבא שהייתם עושים או שמא הייתם מסתפקים במעשה מנהיגות אחד?
- חשבו על רגע בחיים בו המנהיגות שלכם באה לידי ביטוי (אפילו מעשה שנראה כחסר משמעות).

מעשה של מנהיגות- מידע למורה

מעשה מנהיגות הוא בעצם ניווד המשאבים העומדים לרשותנו (האנושיים והארגוניים) על מנת להתמודד עם האתגרים הניצבים מולנו. מעשה המנהיגות הם מעשים החורגים מגבולות המוכר והבטוח על מנת לשרת ולהיטיב. **לא תחזוק הקיים, אלא חריגה ממנו לטובת טוב כללי כלשהו** (דרי, 2009)

כל יום מספק לכל אחד מאיתנו הזדמנויות לגלות מנהיגות: להעלות את השאלות החשובות, לפנות לערכים החשובים באמת ולהעלות על פני השטח קונפליקטים לא פתורים. בכל יום יש לנו הזדמנות להשפיע על חייהם של הסובבים אתנו (חפץ וילנסקי, 2007).

מרבית המקרים של שינוי הובלו על ידי אנשים אלמוניים, שעשו מעשה של מנהיגות. מעשה זה יכול להיות חד פעמי, להימשך שבוע, חודש, שנה, עשור או חיים שלמים. אפילו הגנה של ילד אחד על ילד שקבוצת ילדים נטפלים אליו היא מעשה מנהיגות. זה קורה כל הזמן. לכם (הילדים והנוער), לשכן שלכם ולהורים (חמו לוטם, מעשה מנהיגות 2012).

מעשה המנהיגות לרוב נובע מערכי ליבה ויסוד, דוגמא למעשה כזה היא מרדכי אנילביץ שצמח בתנועות הנוער, והוביל את מרד גטו ורשה. מנהיג צעיר בן 24 שמעשה המנהיגות שלו ומותו במרד גטו ורשה נחרטו בהיסטוריה של עם ישראל. חייו היו קצרים, אך מנהיגותו פורצת, והוא הפך לסמל האומץ וההקרבה של השואה. כמו מרדכי אנילביץ, מעשי מנהיגות רבים נובעים מהאידיאלים והערכים הכי בסיסיים (חמו לוטם, מעשה מנהיגות 2012).

לעיתים, מעשי המנהיגות נובעים ממצוקה או אילוץ- דוגמא רלבנטית למעשה מנהיגות שנולד ממצוקה הוא המעשה של דפני ליף- המחאה החברתית של קיץ 2011 החלה במעשה מנהיגות פשוט של אישה צעירה אחת. דוגמא נוספת: נועם שליט, אביו של גלעד שליט שנחטף, גילה בעצמו כוחות מנהיגות מול מצוקה אינסופית, כוחות שגרמו לו להחליט לשנות כיוון. הוא גילה את המנהיגות שבתוכו. הוא החליט שהוא רוצה יכול וצריך להמשיך ולהקדיש מיכולותיו לציבור (חמו לוטם, מעשה מנהיגות 2012).

